

Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Türkçe İhtiyaçlarının Belirlenmesi: Şanlıurfa İli Örneği*

Hikmet DURSUN** Ahmet AKKAYA***.

Öz: Suriye’de 2011 yılının mart ayında başlayan kargaşadan ötürü milyonlarca insan evlerini terk etmiştir. Bu kargaşa ortamında yaklaşık üç milyon Suriyeli Türkiye’ye sığınmıştır. Bu araştırma; Şanlıurfa’da yaşayan geçici koruma altındaki Suriyelilerin dil ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla nitel araştırma yöntemine göre düzenlenen bu çalışmanın katılımcılarını Şanlıurfa’da yaşayan ve gönüllü olarak araştırmaya katılan 36 Suriyeli sığınmacı oluşturmaktadır. Elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenmiş ve bu araştırma sonucunda sığınmacıların Türkçe öğrenme dil ihtiyaçlarının eğitim, ekonomi ve sosyal olmak üzere üç alt boyuttan olduğu tespit edilmiştir. Suriyelilerin en çok ihtiyaç duyduğu dil becerisinin ise “konuşma” olduğu tespit edilmiştir. Sığınmacıların sözel iletişim becerilerine önem verdiği görülmüştür. Sığınmacıların Türkiye’de bulunma sürelerinin uzamasıyla orantılı olarak sığınmacıların sosyal ihtiyaçlarında artış gözlenmiş, eğitim durumunun artışına bağlı olarak ekonomik ihtiyaçlarda artış olduğu görülmüştür. Ayrıca araştırmada Suriyelilerin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak istedikleri ve bu isteğin Türkçe öğrenme açısından geçici koruma altındaki Suriyeliler için önemli olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil ihtiyaçları, Suriyeliler, Yabancılar Türkçe Öğretimi.

Determination Of Turkish Language Needs Of The Syrians Under Temporary Protection: Example Of Şanlıurfa

Abstract: In March 2011 in Syria, millions of people left their homes because of the turmoil of the civil war. In this chaotic situation, about three million Syrians took refuge in Turkey. This research was carried out to determine the language needs of the Syrians under temporary protection in Şanlıurfa. For this purpose, the participant group of this research, selected according to qualitative research methodology, comprises 36 Syrian refugees living in Şanlıurfa. The data were analyzed by content analysis and it was determined that asylum seekers’ “educational, economic and social needs” formed the basis for the three sub-dimensions of Turkish learning language needs. It was revealed that asylum seekers attach great importance to improving their verbal communication skills. Also, the social needs of the asylum seekers were found to increase in proportion to their extension of stay in Turkey, and the level of their economic needs paralleled their level of education. In addition, it was determined that the Syrians want to be citizens of the Republic of Turkey, which turned out to be a key factor in their interest in learning Turkish.

Keywords: Language needs, Syrians, Teaching Turkish As Foreign Language.

GİRİŞ

Dil, kişinin fiziksel yeterlik bakımından doğuştan getirdiği, çevresel faktörlerle gelişen, eğitimle derinleşen, kişinin hislerini ve düşüncelerini anlatmasına bunun yanında uyarıyı anlamasına yardımcı olan bir iletişim aracıdır. İnsanın sosyalleşmesi, hayatta başarılı olması açısından dilin önemi büyüktür. Dil, bireye bir topluma ait olma hissi ve kendini ifade edebilme becerisi kazandırır. Psikolojik olarak da dil yeterliliği öz güveni beraberinde getirir. Kişinin diğer bilim dallarındaki

* Bu çalışma Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi ABD’de 1. yazarın, 2. yazar danışmanlığında yürüttüğü “Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Dil İhtiyaçlarının Belirlenmesi: Şanlıurfa İli Örneği” isimli tezden üretilmiştir.

** Milli Eğitim Bakanlığı

*** İrtibat Yazarı, Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, Türkçe Öğretmenliği, ahmet23akkaya@gmail.com

başarısı da bir anlamda dile dayanır. Çünkü dil anlama ve anlatma becerilerini içinde barındırır. Çok okuyan ve çok dinleyen insanların anlatma becerileri gibi düşünme becerileri de daha güçlü olacaktır. Bu bağlamda sosyal bir varlık olan insan için dil, hayati bir önem taşımaktadır (Mete ve Ayrancı, 2016: 4960). İnsanoğlu dili, ihtiyaçları için kullanır. Bu nedenle, yabancı dil öğretiminde ihtiyaçlar önemlidir. İhtiyaçlara göre, kazanımların, programın, materyalin belirlenmesi gerekir. Bu amaçla da ihtiyaç analizlerinin yapılması, yabancı dil öğretiminde önemlidir. İhtiyaç analizi terim olarak, belirli bir grubun ihtiyaçlarını karşılayacak bir müfredatın geliştirilmesi için yürütülen bilgi toplama faaliyetlerine denir. İhtiyaçların belirlenmesi; eğitim programlarının, materyallerin, eğitim etkinliklerinin ve gelişim stratejilerinin geliştirilmesini sağlar (Iwai, 1999: 6). Dil ihtiyaçları; yabancı dil öğreniminde öğrenenin bu alanda sahip olduğu beceriler ile öğrenim sonunda başarmayı beklediği hedefler arasındaki boşluk olarak tanımlanabilir (Richards, 2001: 36). Dil ihtiyaçları; bireylerin dilin hangi becerilerine ihtiyaç duyduğunun, ne amaçla, nerede ve ne zaman dili kullanma ihtiyacı hissettiğinin tespitidir. Bununla birlikte dil ihtiyaç analizi Dudley-Evans ve St. John'a (1998: 122) göre, dil öğretimine özgü olmamasına rağmen özel amaçlı dil eğitiminin köşe taşı olarak görülür. Bu durum ise çok amaçlı dil ortamları oluşturur. Bu nedenle dil öğrenme ortamlarında, eğitimin amacına ulaşması bakımından öğrenenlerin ihtiyacının sürecin başında belirlenmesi önem taşımaktadır. İhtiyaç saptamada üç unsurun ihtiyacından söz edilebilir:

1. Bireyin,
2. Toplumun,
3. Konu alanının ihtiyaçları (Durukan ve Maden, 2013: 515).

Mülteciler, göçmenler, yabancı bir dilde eğitim alan uluslararası öğrenciler için geliştirilmiş yabancı dil öğrenimi önemlidir. Hedef dilde kullanılan öğretim yöntem ve materyallerinin dil öğrenecek grupların özel olarak ihtiyaçlarına göre hazırlanmaması durumunda dil öğrenimi gerçekleşmeyecek ya da en azından yeterli olmayacaktır (Long, 2005: 1). Bu nedenle dil ihtiyaç analizi özellikle mülteciler, göçmenler ya da sığınmacılar için önemlidir.

İhtiyaç analizi sayesinde öğrenenlerin dil ihtiyaçları belirlenir, aynı zamanda dil öğreticilerine de öğrenenlerin dil becerileri hakkında bilgi verir. Bu konuda Gözüyeşil (2014: 4183) ihtiyaç analizi sayesinde öğretmenlerin, öğrencilerin isteklerinden haberdar olmasını sağlayabileceği gibi aynı zamanda öğrencilerin de dil becerilerine ne derece hakim olduklarının farkına varmalarını sağlayacağını ifade etmiştir.

Dil öğrenme, ihtiyaca göre değişmekte ve şekillenmektedir. Grosjean'ın (1982: 3) Almanya'da yaşayan Türk ve Portekizli çalışan erkeklerin Almancayı işleri dolayısıyla öğrenmesine karşın eşlerinin nadiren Almancayı öğrendiğini belirtmesi bu duruma örnektir. Göç ya da savaş psikolojisi altında dil öğrenen ya da dil öğrenmeye ihtiyaç duyan Suriyelilerin durumu, Almanya ya da diğer ülkelerdeki göç hareketliliğinden farklıdır. Çünkü savaştan sonra Türkiye'ye yerleşen sığınmacılar burada her yönüyle yeni bir yaşam kurmaktadır. İstedikleri biçimde hayat sürebilmeleri için Türkçe öğrenmeleri önemlidir. Van Avermaet ve Gysen'a (2008) göre, insanların yeni bir dil öğrenmelerinin altında; düzgün bir iş bulma olasılığının artması, bunun sonunda ise işyerinde daha verimli çalışma isteği yatmaktadır. Bununla birlikte komşularını daha yakından tanıma amacı, bazı kitapları ya da dergileri okuma isteği de dil öğrenme ihtiyaçlarıdır. Bu durum Suriyeli sığınmacılar için de geçerlidir.

Sığınmacılar için yapılacak dil ihtiyaç çalışmaları sürekli olarak tekrarlanmalıdır. Çünkü Read (2008: 181), göçmen ve mültecilerin eğitimlerinin çoğunu göç ettikleri ülkede alsalar bile dil, eğitim ve kültür açısından tam olarak uyum sağlamada sorun yaşadıklarını belirtmiştir. Bu nedenle sığınmacıların ya da mültecilerin eğitimlerini devam ettirebilmeleri için dil ihtiyaçlarının belirlenerek onlara destek verilmesi önemlidir.

Türkiye'nin içinde bulunduğu konum itibarıyla Türkçenin yabancılara öğretilmesi ihtiyacı her geçen gün biraz daha artmaktadır. Bugün bu ihtiyaç gerek Türkiye'de bulunan yabancılar için gerekse Türkiye dışında Türkçe öğrenmek isteyen yabancılar için daha da belirginleşmiştir (Göçer ve Moğul, 2011:808). Türkçenin yabancı dil olarak öğrenime olan ilgi ve ihtiyaçtaki artış, beraberinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi çalışmalarını zorunlu kılmaktadır (Durukan ve Maden, 2013: 511). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler odaklı yeterli nitelikte ihtiyaç analizlerinin yapılmadığı görülmektedir (Durmuş, 2013: 263-264).

Amaç

Bu araştırmanın amacı, geçici koruma altındaki Suriyelilerin dil ihtiyaçlarını belirlemektir. Bu genel amacı gerçekleştirmek için,

Dil öğrenen Suriyeli sığınmacıların özellikleri nelerdir?

Suriyeli sığınmacıların Türkçe öğrenme ihtiyaçları nelerdir?

Türkçenin Suriyeli sığınmacıların hayatlarına katkısı nedir?

Suriyeli sığınmacıların en çok ihtiyaç duyduğu dil becerisi nedir? sorularına cevap aranmıştır.

Yöntem

Şanlıurfa'da yaşayan Suriyeli sığınmacıların dil öğrenme ihtiyaçlarını belirlemek için yapılan bu çalışma nitel araştırma yöntemine göre düzenlenmiş, veriler nitel veri toplama teknikleri kullanarak toplanmış ve nitel analiz yapılarak çözümlenmiştir.

Nitel araştırma "Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma" olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45).

Veri Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada, verilerin toplanması amacıyla Türkçe hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu Türkçe öğrenen sığınmacılara uygulanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formlarının hazırlanış sürecinde 10 Suriyeli sığınmacıya pilot olarak uygulanmıştır. Pilot uygulamada elde edilen veriler, alanyazın taraması ve uzman görüşlerinden yararlanılarak yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Oluşturulmuş olan bu form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm sığınmacıların kişisel bilgilerinin bulunduğu 10 sorudan oluşmaktadır. İkinci bölüm ise açık uçlu sorulardan oluşan 4 sorudan oluşmaktadır. Yarı yapılandırılmış bu görüşme formu, Türkçe eğitiminde iki uzman tarafından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmenin sonunda eksiklikler giderilerek çalışmanın geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmıştır. Çalışmaya katılan sığınmacılar gönüllülük ilkesine uygun olarak katılmıştır.

Bu çalışmada elde edilen veriler içerik analizine göre analiz edilmiştir. İçerik analizinde elde edilen verileri tanımlama ve verilerin içinde saklı olabilecek gerçekleri ortaya çıkarma amaçlarını (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 259). Bu amaçlar doğrultusunda elde edilen veriler incelenmiştir. İncelenen verilerden belli tema ve kavramlarla sınıflandırılmıştır. Bu tema ve kavramlardan elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Bununla birlikte araştırma verileri, sığınmacı ifadelerinden doğrudan alıntılar yoluyla desteklenerek sunulmuştur. Raporlaştırmada doğrudan alıntılar yapılırken her bir sığınmacıya bir kod ad verilmiş (S1: Sığınmacı 1 gibi), böylelikle katılımcılar gizli tutulmuştur. Analiz süreci sonunda iki uzmandan kodlar ile sığınmacı ifadelerini ayrı ayrı incelemeleri istenmiştir. İki uzmanın görüş birliğinde olduğu görülmüştür.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcı grubunu Şanlıurfa şehir merkezinde yaşayan ve SİBA Eğitim Danışmanlık Palden Akademi'deki Türkçe kursuna giden 36 Suriyeli sığınmacı oluşturmaktadır. Bu katılımcı grubunun seçiminde araştırmanın hızlı, pratik ve ekonomik bir şekilde ilerleyebilmesi için kolay ulaşılabılır durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. "Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Çünkü bu yöntemde araştırmacı yakın ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer" (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 141). Katılımcı bilgileri ayrıntılı olarak bulgular ve yorum başlığında verilecektir.

BULGULAR VE YORUM

Bu başlıkta, Suriyeli sığınmacıların genelde dil, özelde ise Türkçe ihtiyaçları hakkındaki görüşleri incelenmiş ve örneklerle açıklanmıştır.

Dil Öğrenen Suriyeli Sığınmacıların Özellikleri

Bu araştırmaya katılan sığınmacıların cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, yabancı dil, Türkçe kur düzeyleriyle ilgili dağılımı şöyledir:

Tablo 1.

Sığınmacıların Özelliklerine Göre Frekans Dağılımları ve Yüzdeleri

Kodlar	Kategori	(f)	%
Cinsiyet	Erkek	20	55
	Kadın	16	45
Yaş	18-23	31	86
	23-29	3	8
	30-35	2	6
Medeni Durum	Evli	2	6
	Bekâr	34	94
Eğitim Düzeyi	Lise	18	50
	Üniversite	18	50
Yabancı Dil	İngilizce	31	100
Türkçe Kur Düzeyi	C1	36	100
Toplam		36	100

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya 36 Suriyeli sığınmacının katıldığı görülmektedir. Araştırmaya katılan sığınmacıların 20'si erkek, 16'sı kadındır. Kadın ve erkek sayılarının eşit olmasa da birbirlerine yakın olduğu görülmektedir. Sığınmacıların yaş aralıkları incelendiğinde 31 sığınmacının 18-23, 3 sığınmacının 23-29, 2 sığınmacının ise 30-35 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Sığınmacıların yarısı (18 kişi) lise, diğer yarısı (18 kişi) ise üniversite düzeyinde eğitime sahiptir. Lise ve lisans düzeyinde eğitime sahip sığınmacı sayılarının birbirlerine eşit olduğu görülmektedir. İlköğretim ve lisansüstü eğitime sahip sığınmacıların bulunmamasından ötürü bu eğitim kademeleri tabloya eklenmemiştir. Sığınmacıların 2'si evli, 34'ü ise bekârdır. Sığınmacıların 31'nin İngilizce bildiği görülmüştür. Katılımcıların tamamı C1 düzeyinde Türkçe bilmektedirler. Araştırmaya katılan Suriyeli sığınmacıların Türkiye'de bulunma süreleriyle ilgili dağılımı ise şöyledir:

Tablo 2.*Sığınmacıların Türkiye’de Bulunma Sürelerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları*

Süre	(f)	%
0-6 ay	1	2,7
7-12 ay	3	8,3
1-2 yıl	15	41,6
3-4 yıl	17	47,4
Toplam	36	100

Tablo 2 incelendiğinde, sığınmacılardan 1’nin 0-6 ay, 3’ünün 7-12 ay, 15’inin 1-2 yıl, 17’sinin ise 3-4 yıllık bir zamandır Türkiye’de bulunduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan Suriyeli sığınmacıların Türkçe öğrenme sürelerine göre dağılımı ise şöyledir:

Tablo 3.*Sığınmacıların Türkçe Öğrenme Sürelerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları*

Süre	(f)	%
0-6 ay	9	25
7-12 ay	17	47,4
1-2 yıl	6	16,6
3-4 yıl	4	11
Toplam	36	100

Tablo 3 incelendiğinde, sığınmacıların 9’u 0-6 ay arası kısa sayılabilecek bir süredir, 17’si 7-12 ay arası orta düzey bir süredir, 6’sı 1-2 yıl ve 4’ü 3-4 yıllık uzun sayılabilecek bir süredir Türkçe öğrenmektedir. Araştırmaya katılan Suriyeli sığınmacıların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olma isteklerinin dağılımı ise şöyledir:

Tablo 4.*Sığınmacıların Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı İsteme Durumlarına Göre Frekans ve yüzde Dağılımları*

Süre	(f)	%
İstiyorum	34	94,4
İstemiyorum	2	5,6
Toplam	36	100

Tablo 4 incelendiğinde, sığınmacıların tamamına yakınının (34 sığınmacı) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak istediği görülmektedir. Sadece 2 sığınmacı, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak istememektedir. Buna göre vatandaşlık isteyen sığınmacılar için Türkçe hayati öneme sahiptir. Sığınmacıların dil ihtiyaçları, Türkiye’deki yaşam beklentileriyle benzerlik gösterecektir.

Suriyeli Sığınmacıların Türkçe Öğrenme İhtiyaçlarının Nedenleri

Dil öğrenme ihtiyaçları bireyden bireye ya da durumdan duruma göre farklılık göstermektedir. Bu araştırmaya göre, sığınmacıların Türkçe öğrenmesini sağlayan ihtiyaçlar; eğitim ihtiyacı, ekonomik ihtiyaçlar, sosyal ihtiyaçlar ve diğer ihtiyaçlar olarak belirlenmiştir. Sığınmacıların Türkçe öğrenmeye yönlendiren ihtiyaçlar şöyledir:

Tablo 5.*Sığınmacıların Türkçe Öğrenmeye Yönlendiren İhtiyaçlar*

Kodlar	(f)	%
Eğitim İhtiyacı	33	91,6
Ekonomik İhtiyaç	19	52,7
Sosyal İhtiyaç	20	55,5
Diğer İhtiyaçlar	5	13,9

*Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazladır.

Bu araştırmaya katılan sığınmacıların eğitim ihtiyaçlarıyla ilgili cinsiyet, eğitim durumu ve Türkiye’de bulunma süreleriyle ilgili dağılım şöyledir:

Tablo 6.

Sığınmacıların Eğitim İhtiyacıyla ilgili cinsiyet, eğitim durumu ve Türkiye’de bulunma süreleriyle ilgili dağılım.

Kodlar		(f)	%
Cinsiyet	Erkek	18	54,5
	Kadın	15	46,5
Eğitim Durumu	Lise	17	51,5
	Üniversite	16	48,5
Türkiye’de Bulunma Süreleri	0-6 ay	1	3
	7-12 ay	3	9
	1-2 yıl	14	42,5
	3-4 yıl	15	45,5

Sığınmacıları Türkçe öğrenmeye yönlendiren öncelikli ihtiyaçlardan ilki eğitim ihtiyaçlarıdır. Katılımcıların % 91,6’sı eğitim ihtiyaçlarını Türkçe öğrenme nedeni olarak ifade etmiştir. Eğitim ihtiyaçları, Türkçe öğrenmenin nedeni olarak görenlerin % 45,5’ini kadınlar, % 55,5’ini ise erkekler oluşturmaktadır. Eğitim ihtiyaçları Türkçe öğrenmelerinin ilk nedeni olarak gören sığınmacıların % 51,5’i lise, % 48,5 ise lisans düzeyinde eğitime sahiptir. Katılımcıların % 3’ü 0-6 ay, % 9’u 7-12 ay, % 42,5’i 1-2 yıl, % 4 5,5’i ise 3-4 yıldır Türkiye’de bulunmaktadır. Sığınmacıların eğitim ihtiyaçlarının nedenleri ise şöyledir:

Tablo 7.

Eğitim İhtiyacının Nedenleri

Kodlar	(f)
Lisans Eğitimi	33

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmaya katılan Suriyeli sığınmacıların tamamının eğitim ihtiyacı olarak lisans eğitimi ihtiyacını ifade ettikleri görülmektedir. Lise mezunu olan ya da lisans eğitimi yarım kalan sığınmacılar, Türkçe öğrenimini eğitimleri için bir koşul olarak görmektedir. Türkçe öğrenimi sayesinde lisans eğitimi almayı, farklı bir alanda lisans eğitimi almayı ya da ülkelerinde yarım kalan lisans eğitimlerini tamamlamayı hedeflemektedirler. Bu durumla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

“Üniversiteye girmek için Türkçe öğreniyorum. Tıp fakültesinde okumak istiyorum ve çok iyi bir doktor olmam için Türkçe öğrenmem lazım.” (S8).

“Türkiye’de üniversiteyi tamamlamak için Türkçe öğreniyorum.” (S11).

“Diş hekimi olmak istiyorum. Şimdi üniversite hazırlık sınıfındayım. Üniversite eğitimimi tamamlamak için Türkçe öğreniyorum.” (S18).

Bu araştırmaya katılan sığınmacıların ekonomik ihtiyaçlarla ilgili cinsiyet, eğitim durumu ve Türkiye’de bulunma süreleriyle ilgili dağılım şöyledir:

Tablo 8.

Ekonomik İhtiyaç Nedenlerinin Cinsiyet, eğitim Durumu ve Türkiye’de Bulunma Sürelerine Göre Dağılımı.

Kodlar		(f)	%
Cinsiyet	Erkek	10	53
	Kadın	9	47
Eğitim durumu	Lise	8	52
	Universite	11	48
Türkiye’de Bulunma Süreleri	0-6 ay	1	5,2
	7-12 ay	1	5,2
	1-2 yıl	7	37
	3-4 yıl	10	56,6

Sığınmacıları Türkçe öğrenmeye yönlendiren diğer bir öncelikli ihtiyaç, ekonomik ihtiyaçlardır. Katılımcıların % 52,7’si ekonomik ihtiyaçları, Türkçe öğrenme nedeni olarak ifade etmiştir. Ekonomik ihtiyaçları Türkçe öğrenme nedeni olarak görenlerin % 47’sini kadınlar, % 53’ünü ise erkekler oluşturmaktadır. Ekonomik ihtiyaçları Türkçe öğrenmelerinin ilk nedeni olarak gören sığınmacıların % 52’si lise, % 48’i ise lisans düzeyinde eğitime sahiptir. Katılımcıların % 3’ü 0-6 ay, % 9’u 7-12 ay, % 42,5’i 1-2 yıl, % 45,5’i ise 3-4 yıldır Türkiye’de bulunmaktadır. Sığınmacıların ekonomik ihtiyaçlarının nedenleri ise şöyledir:

Tablo 9.

Ekonomik İhtiyaç Nedenleri

Kodlar	(f)
Alışveriş	13
İş	9

*Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazladır.

Tablo 9 incelendiğinde, sığınmacıları ekonomik açıdan Türkçe öğrenmeye yönlendiren ilk nedenin alışveriş (f=13) olduğu görülmektedir. S23 ve S26 kodlu sığınmacıların bu konudaki görüşleri şöyledir:

S23 kodlu sığınmacı: “Alışveriş yaparken Türkçe konuşmak zorunda kalıyorum.” şeklinde görüşlerini ifade ederek alışveriş sırasında Türkçe konuşmanın bir zorunluluk olduğunu belirtmiş ve onun Türkçe öğrenmesinin gerekçelerinden biri olduğunu ifade etmiştir.

İş hayatı sığınmacıları Türkçe öğrenmeye yönlendiren (f=9) ikinci ekonomik neden olarak ortaya çıkmıştır. S11 kodlu sığınmacı: “Bir alışveriş merkezinde çalışıyorum, bu yüzden Türkçe öğrenmeye ihtiyacım var.” şeklinde görüşlerini ifade ederken Türkçenin iş için gerekli olduğunu ortaya koymuştur.

S24 kodlu sığınmacı daha kolay iş bulabilmesi için Türkçenin bir ön şart olduğunu şu şekilde ifade etmiştir: “İnsanları anlayıp daha kolay iş bulabilmek için ve alışveriş yapabilmek için Türkçe öğreniyorum.”

S35 ise “Para kazanmak için Türkçe öğreniyorum” biçiminde kendini ifade ederek Türkçe öğrenmenin para kazanabilmesini sağlayacağını ifade etmiştir.

Bu araştırmaya katılan sığınmacıların sosyal ihtiyaçlarla ilgili cinsiyet, eğitim durumu ve Türkiye’de bulunma süreleriyle ilgili dağılım şöyledir:

Tablo 10.

Sosyal İhtiyaç Nedenlerinin Cinsiyet, eğitim Durumu ve Türkiye’de Bulunma Sürelerine Göre Dağılımı.

Kodlar		(f)	%
Cinsiyet	Erkek	12	60
	Kadın	8	40
Eğitim Durumu	Lise	7	35
	Universite	13	65
Türkiye’de Bulunma Süreleri	0-6 ay		
	7-12 ay	1	25
	1-2 yıl	7	35
	3-4 yıl	12	40

Sığınmacıları Türkçe öğrenmeye yönlendiren diğer bir öncelikli ihtiyaç da sosyal ihtiyaçlardır. Katılımcıların % 55,5'i sosyal ihtiyaçları, Türkçe öğrenme nedeni açıklamıştır. Sosyal ihtiyaçları Türkçe öğrenme nedeni olarak görenlerin % 40'ını kadınlar, % 60'ını ise erkekler oluşturmaktadır. Bu veriler, erkeklerin kadınlara oranla Türkçeye sosyal alanda daha fazla ihtiyaç duyduğunu ortaya çıkarmıştır. Sosyal ihtiyaçları Türkçe öğrenmelerinin ilk nedeni olarak gören sığınmacıların % 35'i lise, % 65'i ise lisans düzeyinde eğitime sahiptir. Lisans düzeyinde eğitime sahip sığınmacıların sosyal alanda Türkçeye ihtiyaçlarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların % 25'i 7-12 ay, % 35'i 1-2 yıl, % 40'ı ise 3-4 yıldır Türkiye’de bulunmaktadır. Sığınmacıların Türkiye’deki yaşam süreleri arttıkça sosyal alanda Türkçeye daha fazla ihtiyaç duymaktadırlar. Sığınmacıların sosyal ihtiyaçlarının nedenleri ise şöyledir:

Tablo 11.

Sosyal İhtiyaç Nedenleri

Kodlar	(f)
İletişim	11
Türkiye’de Yaşam	8
Arkadaş Edinme	5

***Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazladır.*

Tablo 11 incelendiğinde, sığınmacıların iletişim kurma, Türkiye’de yaşam ve arkadaş edinme ihtiyaçlarından dolayı Türkçe öğrendikleri belirlenmiştir. Sığınmacıları sosyal alanda Türkçe öğrenmeye yönlendiren ilk neden olarak *iletişim* (f:11) görülmektedir. S6 kodlu sığınmacı, Türk insanıyla etkili bir iletişim kurabilmenin, kendi işlerini tek başına halledebilmesinin gereği olarak Türkçe öğrenmeye ihtiyaç duyduğunu belirtip düşünceleri şu şekilde dile getirmiştir: “*Türk insanlarla daha iyi anlaşabilmek, onlarla sohbet edebilmek için Türkçe öğreniyorum. Bütün işlerimi kendi başıma halledebileceğim.*”

Sığınmacıların Türkçe öğrenmeye yönlendiren ikinci sosyal ağırlıklı neden ise Türkiye’de yaşam (f=8)’dir. Sığınmacılar için Türkçe, Türklerle birlikte yaşamının bir gereğidir.

S3 kodlu sığınmacı Türklerle beraber yaşamının gereği olarak Türkçe öğrendiğini şöyle ifade etmiştir: “*İnsanlarla birlikte yaşayabilmek ve anlaşabilmek için Türkçe öğreniyorum.*”

S28: “*Yeni insanlarla tanışmak ve konuşmak için, hayatımın daha kolay ve rahat olması için Türkçe öğreniyorum.*” diyerek Türkiye’deki yaşamının rahat ve kolay olabilmesi için Türkçe öğrenmeye başladığını belirtmiştir.

Sığınmacıları Türkçe öğrenmeye yönlendiren diğer bir sosyal ihtiyaç ise *arkadaş edinmek* (f=5)’tir. Bu konuda S26 ve S29 kodlu sığınmacıların görüşleri şöyledir:

S26: “Yeni insanlarla tanışabilmek için Türkçe öğreniyorum” şeklinde görüşlerini ifade ederek Türkçe öğrenmenin arkadaş edinebilmesini sağlayacağına inandığını belirtirken S29: “Kadınlarla tanışabilmek için” biçiminde düşüncelerini dile getirerek sadece kadınlarla arkadaş edinebilmesi için gereklilik olduğunu belirtmiştir.

Bu araştırmaya katılan sığınmacıların diğer ihtiyaçlarla ilgili cinsiyet, eğitim durumu ve Türkiye’de bulunma süreleriyle ilgili dağılım şöyledir:

Tablo 12.

Diğer İhtiyaç Nedenlerinin Cinsiyet, eğitim Durumu ve Türkiye’de Bulunma Sürelerine Göre Dağılımı.

Kodlar		(f)	%
Cinsiyet	Erkek	2	40
	Kadın	3	60
Eğitim Durumu	Lise	2	40
	Üniversite	3	60
Türkiye’de Bulunma Süreleri	0-6 ay	1	20
	7-12 ay	-	-
	1-2 yıl	1	20
	3-4 yıl	3	60

Sığınmacıların Türkçe öğrenme nedenlerinin bazıları da diğer ihtiyaçlar sınıfında değerlendirilebilir. Sığınmacılar kitap yazmak, dil öğrenmek gibi nedenlerden dolayı Türkçe öğrenmektedirler. Sığınmacıların diğer ihtiyaçlarının nedenleri ise şöyledir:

Tablo 13.

Diğer İhtiyaç Nedenleri

Kodlar	(f)
Dil öğrenmek	3
Kitap Yazmak	2

**Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazladır.

“Yeni bir dil öğrenmek.” (S20)

“Kitap yazmak için.”(S18).

Türkçe Öğrenmenin Sığınmacıların Hayatlarına Katkısı

Yabancıların Türkiye’de Türkçe konuşmasının birçok katkısı vardır. Bu araştırmaya katılan sığınmacılar ise Türkçe öğrenmenin hayatlarına eğitim, ekonomik, sosyal ve diğer açılardan katkı sağlayacağını ifade etmiştir.

Tablo 14.

Türkçe Öğrenmenin Sığınmacıların Hayatlarına Katkısı

Kodlar	(f)	%
Eğitim Katkısı	25	69,4
Ekonomik Katkı	16	44,4
Sosyal Katkı	25	69,4
Diğer Katkı	2	5,5

*Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazladır.

Bu araştırmaya katılan Sığınmacıların, Türkçe öğrendikten sonra Türkçeden bekledikleri katkının cinsiyet, eğitim durumu ve sığınmacıların Türkiye’de bulunma sürelerine göre dağılımı şöyledir:

Tablo 15.*Eğitim Katkısının Cinsiyet, Eğitim Durumu ve Türkiye’de Bulunma Sürelerine Göre Dağılımı.*

Kodlar		(f)	%
Cinsiyet	Erkek	66	66
	Kadın	44	44
Eğitim Durumu	Lise	13	52
	Üniversite	12	48
Türkiye’de Bulunma Süreleri	0-6 ay	1	4
	7-12 ay	3	12
	1-2 yıl	40	40
	3-4 yıl	44	44

Bu araştırmaya katılan sığınmacılar, Türkçe öğrenmenin hayatlarına eğitim, ekonomik, sosyal ve diğer katkılarda bulunacağını belirtmiştir. Sığınmacıların % 69'u Türkçe öğrenmenin hayatlarına eğitim açısından katkı sağlayacağını düşünmektedir. Türkçe öğrenmenin hayatlarına eğitim açısından katkı sağlayacağını düşünenlerin % 44'ünü kadınlar, % 66'sını ise erkekler oluşturmaktadır. Erkek sığınmacılar kadın sığınmacılara göre Türkçe öğrenmenin eğitimlerine daha fazla katkı sağlayacağını ifade etmiştir. Türkçe öğrenmenin hayatlarına eğitim açısından katkı sağlayacağını düşünen sığınmacıların % 52'si lise, % 48'i ise lisans düzeyinde eğitime sahiptir. Lise mezunu olan sığınmacılar lisans eğitimi almayı hedeflemektedir. Lisans eğitimi yarım kalmış sığınmacılar ise aldıkları eğitimi Türkiye’de tamamlamayı hedeflemektedirler. Sığınmacıların % 4'ü 0-6 ay, % 12'si 7-12 ay, % 40'ı 1-2 yıl, % 44'ü ise 3-4 yıldır Türkiye’de bulunmaktadır.

Tablo 16.*Eğitim Katkısı Beklentileri*

Kodlar	(f)
Üniversite	25
Daha İyi Eğitim	16
Başkalarına Türkçe Öğretmek	2

*Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazladır.

Tablo 16’ya göre; sığınmacılar Türkçe öğrenmenin eğitim açısından üniversite eğitimi (f=25) almalarına veya yarım kalan eğitimlerini tamamlamalarına katkı sağlayacağını düşünmektedirler. Sığınmacıların bu konuda örnek ifadeleri şöyledir:

S1, “Üniversiteye girmem için bana yardım edecek.” şeklinde görüşünü paylaşarak Türkçe öğrenmenin üniversiteye giriş için bir ön şart olduğunu belirtmiştir. S9 ise “Üniversiteye devam etmemi sağlayacak.” diyerek Türkçe öğreniminin yarım kalan eğitimini tamamlayabilmesini sağlayacağını dile getirmiştir. Bununla birlikte, sığınmacıların Türkçe öğrendikten sonra, aldıkları eğitimin kalitesini arttıracığına inandıklarını ifade etmiştir. Bu düşünceye S17, “Üniversitede hocalarımı daha iyi anlamamı sağlayacak.”, S26 ise “Türkçe öğrendikten sonra okulda daha iyi çalışabileceğim.” ifadeleri örnek olarak gösterilebilir. S30 kodlu sığınmacının “Çocuklarına Türkçe öğretebileceğim.” ifadesi kendisinin Türkçe öğrenmesinin çocuklarına da Türkçe öğreteceği anlamına geldiğini vurgulamaktadır. Bu örnek, sığınmacıların kendilerinin Türkçe öğrenmelerinin başkalarının da eğitimine katkı sağlayacağını açıklamaktadır. Sığınmacıların eğitim katkısı beklentileriyle ilgili sığınmacıların bazılarının örnek ifadeleri ise şöyledir:

“Eğitimimi daha rahat tamamlayabilirim.” (S6).

“Üniversitede daha rahat olacağım.” (S15).

“Üniversitede hocalarımı daha iyi anlamamı sağlayacak.” (S17).

Tablo 17.*Ekonomik Katkının Cinsiyet, Eğitim Durumu ve Türkiye’de Bulunma Sürelerine Göre Dağılımı.*

Kodlar		(f)	%
Cinsiyet	Erkek	8	50
	Kadın	8	50
Eğitim Durumu	Lise	7	43,75
	Üniversite	9	56,25
Türkiye’de Bulunma Süreleri	0-6 ay	1	6,25
	7-12 ay	1	6,25
	1-2 yıl	6	37,5
	3-4 yıl	8	50

Bu araştırmaya katılan sığınmacıların % 44,4’ü Türkçe öğrenmenin hayatlarına ekonomik açıdan kolaylaştıracağını düşünmektedir. Türkçe öğrenmenin hayatlarına ekonomik açıdan katkı sağlayacağını düşünenlerin % 50’si kadın, % 50’si ise erkektir. Türkçe öğrenmenin hayatlarına ekonomik açıdan katkı sağlayacağını düşünen sığınmacıların % 43,75’i lise, % 56,25’i ise lisans düzeyinde eğitime sahiptir. Sığınmacıların % 6,25’i 0-6 ay, % 6,25’i 7-12 ay, % 37,5’i 1-2 yıl, % 50’si ise 3-4 yıldır Türkiye’de bulunmaktadır.

Tablo 18.*Ekonomik Katkı Beklentileri*

Kodlar	(f)
İş	14
Alışveriş	3

*Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazla ya da eksiktir.

Tablo 18’e göre, sığınmacılar Türkçe öğrenmenin ekonomik açıdan hayatlarına İş (f=14) konusunda ve alışveriş (f=3) yapmalarında katkı sağlayacağına inanmaktadırlar.

İş kodunda sığınmacılar, Türkçe öğrenmenin iş bulmalarını kolaylaştıracağına inandıklarını belirtip, işlerine katkı sağlayacağını ifade etmişlerdir. Bununla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

“Okula bittikten sonra iş bulacağım ve işimde bana yardım edecek.” (S8).

“Çalışmam konusunda bana destek olacak, daha kolay para kazanabileceğim.” (S9).

“Üniversite bittikten sonra ofis açacağım. İş için Türkçe çok önemli.” (S23).

Tablo 17’nin gösterdiği sonuca göre, üç sığınmacı Türkçe öğrenmenin alışveriş yapmalarını kolaylaştıracağına inanmaktadırlar. Bununla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

“Kolayca iş bulabileceğim ve alışveriş yapabileceğim.” (S17).

“Alışveriş daha kolay olacak.” (S31).

Tablo 19.*Sosyal Katkının Cinsiyet, Eğitim Durumu ve Türkiye’de Bulunma Sürelerine Göre Dağılımı.*

Kodlar		(f)	%
Cinsiyet	Erkek	15	60
	Kadın	10	40
Eğitim Durumu	Lise	40	40
	Üniversite	60	60
Türkiye’de Bulunma Süreleri	0-6 ay	1	4
	7-12 ay	1	4
	1-2 yıl	12	48
	3-4 yıl	11	44

Bu araştırmaya katılan sığınmacıların % 69,4’ü Türkçe öğrenmenin hayatlarına sosyal açıdan katkı sağlayacağını düşünmektedir. Türkçe öğrenmenin hayatlarına sosyal açıdan katkı sağlayacağını düşünenlerin % 40’ını kadınlar, % 60’ını ise erkekler oluşturmaktadır. Türkçe öğrenmenin hayatlarına sosyal açıdan katkı sağlayacağını düşünen sığınmacıların % 40’ı lise, % 60’ı ise lisans düzeyinde eğitime sahiptir. Sığınmacıların % 4’ü 0-6 ay, % 4’ü 7-12 ay, % 48’i 1-2 yıl, % 44’ü ise 3-4 yıldır Türkiye’de bulunmaktadır.

Tablo 20.*Sosyal Katkı Beklentileri*

Kodlar	f
İletişim	10
Yeni İnsanlara Tanışmak	8
Daha İyi Bir Yaşam	4
Sosyal Medya	4

*Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazla ya da eksiktir.

Tablo 20’ye göre, sığınmacılar Türkçe öğrenmenin sosyal hayatlarına yapacağı katkı olarak iletişim, arkadaş edinmek, sosyal medya, daha iyi bir yaşam kodları belirlenmiştir.

Sığınmacılar Türkçe öğrenmenin iletişim (f=10) becerilerini arttıracığına inanmaktadırlar. S4 kodlu sığınmacı, “İnsanlara daha rahat bir şekilde konuşup, onlara karşı daha rahat olacağım. Daha kolay bir şekilde yeni insanlarla tanışacağım.” şeklinde görüşlerini dile getirerek sosyal ne gibi katkılar beklediğini ifade etmiştir.

S31 kodlu sığınmacı ise arkadaşlarıyla iletişiminin gelişeceğini şu şekilde ifade etmiştir: “Arkadaşlarımı daha kolay anlayabileceğim.”

Sığınmacılar Türkçe öğrenmenin arkadaş edinmelerine katkı sağlayacağını belirtmişlerdir. Bununla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

“Türk insanlarla tanışacağım.” (S1).

“Yeni arkadaşlarla tanışmamı sağlayacak ve her yerde daha rahat Türkçe konuşabileceğim.” (S11).

Tablo 20’ye göre, sığınmacılar Türkçe öğrenmenin onlara daha iyi bir yaşam sunacağına inanmaktadırlar. Bununla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

“Türkçe öğrenirsem daha rahat yaşayabilirim hem de toplumda daha etkili olabilirim.” (S10)

“Hayatım çok güzel olacak, her yere gidebilirim ve artık bir sorunla karşılaşmam.” (S24)

Teknolojinin gelişimiyle beraber, insan hayatının bir parçası haline gelen sosyal medya sığınmacılar için bir dil ihtiyacı olarak ortaya çıkmıştır. Sosyal medya araçlarını, sosyal hayatlarının bir parçası olarak gören sığınmacılar Türkçe öğrenmenin sosyal medya araçlarını kullanmalarına katkı sağlayacağını ifade etmişlerdir. Bununla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

“Kısa mesaj atmamı, Facebook’u kullanmamı kolaylaştıracak, beni dilde güçlendirecek.” (S12).

“Türkiye’de internet çok iyi Facebook’u çok kullanıyoruz. Orada işime yarayacak.” (S16).

Sığınmacıların, Türkçe öğrenmenin sağlayacağı sosyal katkılar konusundaki görüşlerine dair çeşitli örnekler ise şöyledir:

“Türklerle görüşmemi kolaylaştıracak.”(S9).

“Türklerle daha rahat konuşacağım.” (S13).

“Türkiye’de yaşamım daha iyi olacak.” (S15).

“Millet ile daha sosyal olabilirim.”(S17).

Tablo 21.

Diğer Katkıların Cinsiyet, Eğitim Durumu ve Türkiye’de Bulunma Sürelerine Göre Dağılımı.

Kodlar		(f)	%
Cinsiyet	Erkek	2	100
	Kadın	-	-
Eğitim Durumu	Lise	1	50
	Üniversite	1	50
Türkiye’de Bulunma Süreleri	0-6 ay	-	-
	7-12 ay	-	-
	1-2 yıl	1	50
	3-4 yıl	1	50

Tablo 21 incelendiğinde, sadece erkek katılımcıların Türkçe öğrenmenin hayatlarının diğer alanlarına katkı yapacağını düşündükleri görülmektedir. Türkçe öğrenmenin hayatlarına sosyal açıdan katkı sağlayacağını düşünen sığınmacıların % 50’si lise, % 50’si ise lisans düzeyinde eğitime sahiptir. Sığınmacıların %50’si 1-2 yıl, % 50’si ise 3-4 yıldır Türkiye’de bulunmaktadır.

Tablo 22.

Diğer Katkı Beklentileri

Kodlar	(f)
Evlilik	1
Film İzlemek	1

S17 kodlu sığınmacı, “Evlenirsem eşimle daha kolay bir şekilde konuşurum.” şeklinde kendini ifade ederek bir Türk ile evlenmesi durumunda Türkçe öğrenmenin katkı sağlayacağını düşünmüştür. S28 ise “Filmleri daha iyi anlayabileceğim.” diyerek Türkçe öğrenmenin film izleyebilmesine katkı sağlayacağını belirtmiştir.

Suriyeli Sığınmacıların En Çok İhtiyaç Duydukları Dil Becerileri

Dil becerileri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazmadan oluşmaktadır. Suriyelilerin en çok ihtiyaç duydukları becerilerin dağılımı şöyledir:

Tablo 23.*Türkçe Öğrenmede En Çok İhtiyaç Duyulan Dil Becerileri*

Kodlar	(f)	%
Konuşma	26	72,2
Dinleme	13	36
Okuma	13	36
Yazma	11	30,5

*Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazla ya da eksiktir.

Bu araştırmaya göre, sığınmacıların en çok ihtiyaç duydukları konuşma becerisinin cinsiyet, eğitim durumu ve Türkiye'de yaşam sürelerine göre frekans ve yüzde dağılımı şöyledir:

Tablo 24.*Konuşma Becerisi İhtiyacının Cinsiyet, Eğitim Durumu ve Türkiye'de Bulunma Sürelerine Göre Dağılımı.*

Kodlar		(f)	%
Cinsiyet	Erkek	15	57,7
	Kadın	11	42,3
Eğitim Durumu	Lise	12	46
	Üniversite	14	54
Türkiye'de Bulunma Süreleri	0-6 ay	1	3,8
	7-12 ay	2	7,7
	1-2 yıl	11	42,3
	3-4 yıl	12	46,2

*Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazla ya da eksiktir.

Tablo 23'e göre, sığınmacıların % 72,2'si en çok ihtiyaç duydukları dil becerisinin konuşma becerisi olduğunu ifade etmiştir. Tablo 24'e göre, konuşma becerisine ihtiyaç duyanların % 42,3'ünü kadınlar, % 57,7'sini ise erkekler oluşturmaktadır. Konuşma becerisine ihtiyaç duyacağını düşünen sığınmacıların % 46'sı lise, % 54'ü ise lisans düzeyinde eğitime sahiptir. Eğitim düzeylerine bakıldığında konuşma becerisinde ciddi bir farklılık görülmemektedir. Sığınmacıların % 3,8'i 0-6 ay, % 7,7'si 7-12 ay, % 43,3'ü 1-2 yıl, % 46,2'si ise 3-4 yıldır Türkiye'de bulunmaktadır. Bu verilere göre, Türkiye'de kalma süresi arttıkça konuşma becerisine verilen önem de artmaktadır. Konuşma becerisinin ihtiyaç olma nedenleri şöyledir:

Tablo 25.*Konuşma Becerisinin İhtiyaç Olma Nedenleri*

Kodlar	(f)	%
İletişim	12	46
Okul	6	23
Hata Yapma Korkusu	5	19,2
Yeni İnsanlarla Tanışmak	4	15,4
Alışveriş	3	11,5
Ulaşım	2	7,7
Önemli	1	3,8

*Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazla ya da eksiktir.

Konuşma becerisi sığınmacılar (f=26) tarafından en çok ihtiyaç duyulan dil becerisidir. Sığınmacılar, iletişimde bulunma, okul gitme, hata yapma korkusu, yeni insanlarla tanışma, alışveriş, ulaşım ve Türkçe konuşmayı önemli görme nedenlerinden dolayı konuşma becerisini en önemli dil becerisi olarak görmektedir.

İletişim, sığınmacıların konuşma becerisini ihtiyaç olarak belirtme gerekçelerinin başında gelmektedir. Bu durumla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

“Konuşma ihtiyacım var çünkü üniversitede Türk insanlarla konuşacağım ve anlaşabilmemiz için konuşabilmemiz lazım.” (S1)

“İşte insanlarla konuşabilmek için çünkü eğer düzgün konuşamazsam insanlarla iletişime geçemem.” (S16)

Konuşma becerisinin sığınmacılar tarafından ihtiyaç duyulmasının bir diğer gerekçesi ise sığınmacıların eğitim için konuşma becerisini ihtiyaç olarak görmeleridir. Bu konuda S6 kodlu sığınmacının “Konuşma benim için en önemli ihtiyaç. İnsanlarla daha iyi anlaşabilirim, üniversiteye girdiğim zaman öğretmenlerle konuşabilir, Türk arkadaşlarla sohbet edebilirim, üniversitede yüksek puanlar kazanabilirim.” ifadesi bu duruma örnektir. S12 kodlu sığınmacı ise diğer becerilerinin yanında eğitim için konuşma becerisine ihtiyaç duyduğunu belirtmiş ve düşüncesini şu şekilde ifade etmiştir: “Konuşma, okuma ve yazma becerilerine ihtiyacım var, çünkü üniversiteye gideceğim.”

Sığınmacıların konuşurken hata yapma korkusu içine olması, yeni insanlarla tanışma isteği, alışveriş, ulaşım ve Türkçe konuşmayı önemli görmeye ilgili bazı katılımcıların görüşleri şöyledir:

“Konuşma çünkü bazen yanlış konuşmaktan korkuyorum.” (S14)

“Türkiyelilerle hiç konuşmıyorum, konuşmaktan çok utanıyorum.”(S18)

“En çok ihtiyaç duyduğum beceriler konuşma ve okuma. İnsanlar konuşmak ve sohbet etmek istediğim için konuşmak önemli.”(S2).

Bu araştırmaya göre, sığınmacıların en çok ihtiyaç duydukları ikinci beceri olan dinleme/izlemenin cinsiyet, eğitim durumu ve Türkiye’de yaşam sürelerine göre frekans ve yüzde dağılımı şöyledir:

Tablo 26.

Dinleme Becerisi İhtiyacının Cinsiyet, Eğitim Durumu ve Türkiye’de Bulunma Sürelerine Göre Dağılımı.

Kodlar		(f)	%
Cinsiyet	Erkek	10	77
	Kadın	3	23
Eğitim Durumu	Lise	6	46
	Üniversite	7	54
Türkiye’de Bulunma Süreleri	0-6 ay	-	-
	7-12 ay	1	7,7
	1-2 yıl	4	30,7
	3-4 yıl	8	61,6

Tablo 23’e göre, sığınmacıların % 36’sı en çok ihtiyaç duydukları dil becerisinin dinleme becerisi olduğunu ifade etmiştir. Tablo 26’ya göre, dinleme becerisine ihtiyaç duyanların % 23’ünü kadınlar, % 77’sini ise erkekler oluşturmaktadır. Erkeklerin dinleme becerisine kadınlara göre daha çok ihtiyaç duyduğu görülmektedir. Dinleme becerisine ihtiyaç duyduğunu belirten sığınmacıların % 46’sı lise, % 54’ü ise lisans düzeyinde eğitime sahiptir. Bu sonuç lisans eğitimi alan sığınmacıların dinleme becerisine biraz daha fazla ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Sığınmacıların % 7,7’si 7-12 ay, % 30,7’si 1-2 yıl, % 61,6’sı ise 3-4 yıldır Türkiye’de bulunmaktadır. Bu veriler, sığınmacıların Türkiye’de yaşam sürelerinin artmasıyla dinleme becerisine verdikleri önemin arttığını göstermektedir. Dinleme/izleme becerisinin ihtiyaç olma nedenleri şöyledir:

Tablo 27.*Dinleme Becerisinin İhtiyaç Olma Nedenleri*

Kodlar	(f)	%
İletişim	4	30,7
Eğitim	3	23
Önemli Olması	2	15,3
Türkiye'de Yaşam	1	7,7

*Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazla ya da eksiktir.

Dinleme becerisini öncelikli ihtiyaç olarak belirten katılımcılar; iletişimde bulunma, okula gitme ya da eğitim alma, Türkçe dinlemenin ya da anlamının önemli olması ve Türkiye'de yaşam gibi nedenlerle dinleme becerisinin önemli olduğunu ifade etmiştir. Bu durumla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

"Bazı kelimeler birbirlerine benziyorlar ve yanlış anlıyorum. O yüzden iletişim için dinleme." (S28)

"En iyi şekilde Türkçe öğrenmek istiyorum bu yüzden dinleme ve konuşma."(S4)

Bu araştırmaya katılanlara göre, sığınmacıların dinleme becerisinin tercih etmelerinin diğer bir nedeni olarak da okulu ya da eğitimi ifade etmişlerdir. Bu durumla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

"Konuşma çünkü ben bütün gün Türk insanlarla konuşmalıyım ve aynı okulda olduğumuz için Türkçeyi konuşmak zorunda kalıyorum. Konuşmak için dinleme de önemli." (S10).

Sığınmacılar dil öğrenimini Türkiye'de yaşam için çok önemli bir gereklilik olarak görmekte ve dinleme becerisini de bu gereklilik içine almaktadır. Bu durumla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

"Türkiye'de Türkçe yoksa yaşamak çok zor olabilir."(S33).

Aşağıda dinleme becerisi konusunda diğer sığınmacıların görüşlerinden örnekler verilmiştir:

"Dinleme ve konuşma çünkü bir dil için bunlar önemli." (S13).

"Film dizi izlemek için." (S24).

"Dinleme çünkü yeni bir dil öğreniyorum." (S35).

Eğitim öğretim hayatında sistemli bir şekilde öğrenilen ve sığınmacıların üçüncü öncelikli dil becerisi olan okuma becerisinin cinsiyet, eğitim durumu ve Türkiye'de yaşam sürelerine göre frekans ve yüzde dağılımı şöyledir:

Tablo 28.*Okuma Becerisi İhtiyacının Cinsiyet, Eğitim Durumu ve Türkiye’de Bulunma Sürelerine Göre Dağılımı.*

Kodlar		(f)	%
Cinsiyet	Erkek	10	77
	Kadın	3	23
Eğitim Durumu	Lise	6	46
	Üniversite	7	54
Türkiye’de Bulunma Süreleri	0-6 ay	-	-
	7-12 ay	-	-
	1-2 yıl	8	61,5
	3-4 yıl	5	38,5

Tablo 23’e göre; sığınmacıların % 36’sı en çok ihtiyaç duydukları dil becerisinin okuma becerisi olduğunu düşünmektedir. Okuma becerisine ihtiyaç duyanların % 23’ünü kadınlar, % 77’sini ise erkekler oluşturmaktadır. Bu durum okuma becerisinin erkekler tarafından daha öncelikli bir ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Okuma becerisine ihtiyaç duyduğunu belirten sığınmacıların % 46’sı lise, % 54’ü ise lisans düzeyinde eğitime sahiptir. Sığınmacıların % 61,5’i 1-2 yıl, % 38’i ise 3-4 yıldır Türkiye’de bulunmaktadır. Okuma becerisine ihtiyaç duyan sığınmacıların Türkiye’de bulunma sürelerinden çıkan sonuca göre, sığınmacıların Türkiye’de buldukları ilk aylarda okuma becerisini öncelikli bir ihtiyaç olarak görmedikleri, zamanla bu ihtiyacın öneminin arttığı ortaya çıkmaktadır. Okuma becerisinin ihtiyaç olma nedenleri şöyledir:

Tablo 29.*Okuma Becerisinin İhtiyaç Olma Nedenleri*

Kodlar	(f)	%
Eğitim	6	46,1
Kitap Okumak	4	30,7
İş	1	7,7
Yeni bir Kültür	1	7,7

*Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazla ya da eksiktir.

Tablo 29’a göre; okuma becerisinin öncelikli ihtiyaç olarak görülmesinin en önemli nedeni olarak (f=6) eğitim gelmektedir. Bu durumla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

“Üniversitede bana okuma yazma gerekir.”(S9)

“Konuşma, okuma ve yazma becerilerine ihtiyacım var, çünkü üniversiteye gideceğim.” (S12)

Okuma becerisi hakkında bazı sığınmacıların görüşleri ise şöyledir:

“En çok ihtiyaç duyduğum beceriler konuşma ve okuma. Türkçe romanları okumak istiyorum hem de bu sayede daha fazla kelime öğreniyorum.” (S2).

“Okuma çünkü yeni bir kültür öğreniyorum.” (S35).

Eğitim öğretim hayatında sistemli bir şekilde öğrenilen ve sığınmacıların dördüncü öncelikli dil becerisi olan yazma becerisinin cinsiyet, eğitim durumu ve Türkiye’de yaşam sürelerine göre frekans ve yüzde dağılımı şöyledir:

Tablo 30.

Yazma Becerisi İhtiyacının Cinsiyet, Eğitim Durumu ve Türkiye’de Bulunma Sürelerine Göre Dağılımı.

Kodlar		(f)	%
Cinsiyet	Erkek	9	82
	Kadın	2	18
Eğitim Durumu	Lise	6	54,5
	Üniversite	5	45,5
Türkiye’de Bulunma Süreleri	0-6 ay	-	-
	7-12 ay	1	9
	1-2 yıl	6	54,5
	3-4 yıl	4	36,5

Tablo 23’e göre, sığınmacıların % 30,5’i en çok ihtiyaç duydukları dil becerisinin yazma becerisi olduğunu belirtmiştir. Tablo 30’a göre, yazma becerisine ihtiyaç duyanların cinsiyetine göre belirgin bir farklılık gözükmemektedir. Yazma becerisine, ihtiyaç duyanların % 18’ini kadınlar, % 82’sini ise erkekler oluşturmaktadır. Yazma becerisine ihtiyaç duyduğunu belirten sığınmacıların % 54,5’i lise, % 45,5’i ise lisans düzeyinde eğitime sahiptir. Sığınmacıların % 9’u 7-12 ay, % 54,5’i 1-2 yıl, % 36,5’i ise 3-4 yıldır Türkiye’de bulunmaktadır.

Tablo 31.

Yazma Becerisinin İhtiyaç Olma Nedenleri

Kodlar	(f)	%
Eğitim	7	63,6
İnternet/bilgisayar	3	27,3
Şiir	1	9

**Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazla ya da eksiktir.*

Tablo 31’e göre, sığınmacılar yazma becerisini eğitim için (f=7) ihtiyaç olarak görmektedir. Sığınmacılar için okuma ve yazma becerisi birlikte eğitim için gereklidir. Bu konuda S9 ile S12 kodlu sığınmacıların görüşleri önemlidir.

“Üniversitede bana okuma yazma gerekir.”(S9)

“Konuşma, okuma ve yazma becerilerine ihtiyacım var, çünkü üniversiteye gideceğim.” (S12)

Yazma becerisinin ihtiyaç olarak görülmesinin diğer bir gerekçesi (f=3) internet/bilgisayar kullanımınıdır. S30 kodlu sığınmacı, “Yazma lazım internette eşya satıyorum.” şeklinde düşüncelerini dile getirerek yazma becerisine neden internet/bilgisayarda ihtiyacı olduğunu gerekçesini açıklamıştır.

S22 kodlu sığınmacı: “Bilgisayar kullanırken, şiir yazmak için yazma...” biçimde kendini ifade ederek bilgisayar kullanmanın yanında şiir de yazmak için yazma becerisine ihtiyaç duyduğunu dile getirmiştir.

Suriyeli Sığınmacılar Türkçeyi En Çok Kullanıldığı Durumlar

Araştırmaya katılan sığınmacıların Türkçeyi en çok hangi durumlarda kullandıklarının frekans ve yüzde dağılımı şöyledir:

Tablo 32.*Suriyeli Sığınmacılar Türkçeyi En Çok Kullanıldığı Durumların Frekans ve Yüzde Dağılımları*

Kodlar	(f)	%
Okul	25	69,4
Alışveriş	22	61,1
Sokak	10	27,7
Komşu	9	25
İş	7	19,4
Hastane	4	11,1
Sosyal Hayat	4	11,1
Ulaşım	1	2,7

*Açık uçlu sorular birden fazla görüş bildirebildiği için tabloda belirtilen görüş sayısı katılımcı sayısından fazla ya da eksiktir.

Tablo 32'ye göre, Türkçenin sığınmacılar tarafından en çok kullanıldığı durumlar okul, alışveriş, sokak, komşu, iş, hastane, sosyal hayat, ulaşım'dır. Sığınmacıların Türkçeyi en çok kullandıkları yer okul (f=25)'dir. Okul birçok sığınmacının aynı zamanda akıllarına gelen ilk yerdir. Sığınmacıların okulu Türkçeyi en çok kullandıkları yer olarak belirtmesi önceki maddelerde görülen eğitim ihtiyaçlarının öneminden kaynaklanmaktadır. Bu durumla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

"Okulda öğretmenimle Türkçe konuşuyorum, komşumla Türkçe konuşuyorum, alışverişte Türkçe konuşuyorum." (S)

"En çok okulda çünkü 15 tane Türkçe dersim var."(S7).

Sığınmacıların Türkçeyi en çok kullandıkları ikinci yer ise alışveriş (f=22)'tir. Ekonomik ihtiyaçlarda ve dil becerilerine ait ihtiyaçlarda da alışveriş sığınmacıların günlük hayatında önemli bir yer tutmakta ve farklı sorularda ihtiyaç olarak tespit edilmiştir. Bu durumla ilgili bazı sığınmacıların görüşleri şöyledir:

"Alışverişte, arkadaşım ile konuşmak ve komşularım ile sohbet ederken kullanıyorum." (S12).

"Alışverişte, derslerde, kafeteryada, hastanede, otobüslerde, lokantada." (S23).

Diğer kodlarla ilgili sığınmacıların çeşitli görüşlerine örnekler verilmiştir:

"Okulda, alışveriş yaptığım zaman ve komşularım ile." (S6).

"Okulda alışverişte her yerde." (S8).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

İnsanoğlu dili, ihtiyaçları için kullanır. Bu araştırmaya göre, sığınmacıların % 94,4'ü Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak istemektedir. Bu bulgu, Suriyeli sığınmacılar için Türkçenin bir ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Jilta'nın (2016: 75) araştırmasının da bu araştırmanın sonuçlarını desteklediği söylenebilir. Jilta'ya göre, Suriyeli sığınmacıların yarısından fazlasının (% 55,17) Türkiye'de daha önce bulunduğu görülmektedir. Dolayısıyla herhangi bir nedenle Türkiye'ye gelen bireylerin dil öğrenmeye yönelik ihtiyaç hissettikleri söylenebilir." Jilta (2016: 75) tarafında yapılan araştırmaya göre, yabancı uyruklu bireylerin sadece Türkiye ziyaretlerinin bile dil ihtiyaçları doğurabileceğini göstermiştir. Sığınmacıların durumunda ise öğrenecekleri dil, yani Türkçe onların hayat boyu kullanacakları dil olacaktır. Bu nedenle, dil ihtiyaçlarının belirlenmesi ve belirlenen ihtiyaçların eğitim-öğretimle karşılanması önemlidir.

Bu araştırmaya katılanların görüşlerine göre;

Eğitim,

Ekonomi,

Sosyal,

Diğer nedenlerden dolayı sığınmacıları Türkçe öğrendikleri belirlenmiştir.

Bu araştırmaya katılan sığınmacılardan % 91,6'sı eğitim ihtiyaçlarından dolayı Türkçe öğrendiklerini ifade etmiştir. Lise mezunu veya lisans eğitimi yarım kalan sığınmacılar eğitimlerini tamamlamak için Türkçe öğrenmek istemektedir. Üniversiteler Suriyeli sığınmacıları öğrenci olarak kabul edebilmek için hazırlık sınıfları açmakta Türkçe dil yeterlilik belgeleri istemektedirler. Bu nedenle eğitim ihtiyaçları, sığınmacıları Türkçe öğrenmeye yönlendiren öncelikli ihtiyaçlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Türkçe öğrenmeye neden olan ihtiyaçlardan ekonomik ihtiyaçların ise alışveriş yapma ve iş bulma ihtiyaçlarından kaynaklandığı belirlenmiştir. Sığınmacıların günlük hayatlarını devam ettirebilmeleri için iş bulmaları ve ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için alışveriş yapmaları gereklidir. Alışveriş yapabilmeleri için yaşadıkları ülkenin dilini, yani Türkçeyi konuşmaları zorunludur. Aynı zamanda Türkiye'de iş bulabilmeleri, buldukları işlerde iş arkadaşları ve müşterilerle iletişime geçebilmeleri için de Türkçe öğrenmeleri gereklidir. Bu durum, ekonomik nedenlerin altında "iletişim kurma" nedenini de barındırmaktadır. Bu nedenle, ekonomik ve sosyal nedenler iç içe geçmiştir.

Sığınmacıların kendilerini Türkçe öğrenmeye yönlendiren sosyal ihtiyaçlar olarak iletişimin, Türkiye'de yaşamın ve arkadaş edinmenin olduğu görülmüştür. Sığınmacıların insanlarla daha rahat iletişime geçebilme, kendilerini daha rahat ifade edebilme gibi ihtiyaçlarından dolayı, Türkçe öğrenme ihtiyacı oluşmuştur. Bununla birlikte sığınmacılar, iletişimi Türkiye'deki yaşam kalitelerinin artmasının bir önkoşulu olarak görmekte ve daha iyi bir yaşam için Türkçe öğrendiklerini ifade etmiştir. Ayrıca her birey gibi sığınmacılar da arkadaş edinmek istemektedirler. Arkadaş edinmek sığınmacıların Türkiye'deki yaşam kalitesini arttıracaktır.

Bu araştırmaya katılanların görüşlerine göre; Türkçe öğrenmenin

Eğitim katkısı,

Ekonomik katkı,

Sosyal katkı,

Diğer katkıları kendilerine sunduğunu belirtmiştir.

Bu araştırmada belirlenen alt boyutlar, Bölükbaş (2016) tarafından yapılan sığınmacıların Türkçe öğrenme nedenlerini belirleyen araştırmasındaki maddelerle benzerlik göstermektedir. Bölükbaş'a (2016) yaptığı araştırmaya göre, sığınmacıların "Türkiye'de üniversite okumak (% 30), Türkiye'de hayatlarını devam ettirebilmek (% 22,23), Türkiye'de iş bulmak (% 20), resmî kurumlarda işlerini daha rahat yapabilmek (% 13,61), iş yerlerinde daha iyi iletişim kurabilmek (% 8,33), Türk arkadaşlarıyla ve komşularıyla iletişim kurabilmek (% 4,73), Türk kültürünü ve tarihini öğrenebilmek (% 1,11)" gibi katkılardan dolayı Türkçe öğrendikleri tespit edilmiştir.

Ayrancı (2016: 23)'ya göre, öğrenci Türkçe dersinde öğrendiklerini yaşamının içinde kullanır. Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar mutlaka öğrencinin yaparak yaşayarak öğrenmesini temel alan unutmayı önleyici etkinlikler olmalıdır. Ayrancı (2016)'nın ulaştığı bu sonuçla bu araştırmanın sonuçları benzerlik göstermektedir.

Sığınmacıların % 44'ü Türkçe öğrenmenin hayatlarına ekonomik anlamda katkı sağlayacağı görüşündedir. Bu katkıları da iş ve alışveriş olarak belirtmişlerdir. Sığınmacılar Türkçe öğrenerek

daha iyi iş bulacaklarını ve buldukları işlerde daha rahat çalışabileceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca dil öğrenimi sayesinde daha rahat alışveriş yapabileceklerini belirtmişlerdir. Buna göre, Suriyeli sığınmacıların kendi ekonomik bağımsızlığını kazanmış bireyler olarak yaşayabilmeleri için dil öğrenmelerinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Sığınmacıların % 69,4'ünün Türkçe öğrenmelerinin hayatlarına sosyal açıdan katkı sağlayacağına inandıkları tespit edilmiştir. Bu katkıların iletişim, yeni arkadaşlar edinme, daha iyi bir yaşam ve sosyal medya kullanımı gibi katkılar olduğu görülmüştür.

Bu araştırmaya göre, sığınmacıların en fazla ihtiyaç duydukları dil becerisinin konuşma olduğu; dinleme ve okuma dil becerilerine ise aynı düzeyde ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. En az ihtiyaç duyulan dil becerisinin ise yazma olduğu ortaya çıkmıştır.

Bölükbaş'ın (2016) yaptığı çalışmada sığınmacıların okul, alışveriş, sokak, iş, hastane, sosyal hayat ile ulaşımda Türkçeyi kullandıklarını belirtmesiyle bu araştırmanın sonuçları benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte, sığınmacıların dil ihtiyaçları arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmemiş; Türkiye'de kaldıkları sürenin artmasına paralel olarak ihtiyaçlarının da arttığı görülmüştür.

Suriyeli sığınmacıların dil ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla yapılan bu araştırma sonucunda sığınmacıların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olma isteğinde oldukları görülmüştür. Bu nedenle sığınmacıların belirlenen dil ihtiyaçları aslında onların Türkiye'deki yaşam ihtiyaçlarını ve beklentilerini göstermektedir.

Bu araştırma, Şanlıurfa'daki sığınmacıların dil ihtiyaçlarını belirlemek açısından önem arz etse de geliştirilecek ölçeklerle Türkiye genelinde sığınmacılara yönelik dil ihtiyaçları belirleme araştırmaları yapılmalıdır. Dil ihtiyaçları belirleme araştırmaları yapıldıktan sonra özel ve resmi kurumlar tarafından verilen Türkçe dil kurslarının yeniden yapılandırılması, kursların farklı ihtiyaç gruplarına (yaş, eğitim, meslek v.b.) yönelik olarak verilmesi önerilmektedir. Bununla birlikte, dil ihtiyaçlarının belirlenmesi durumunda, sığınmacılara yönelik olarak verilen yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan materyallerin belirlenen bu ihtiyaçlara göre düzenlenmesi önemlidir.

KAYNAKÇA

- Ayrancı, B. B. (2016). Konuşma, konuşma eğitimi ve Türkçe programlarındaki Yeri. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, (4), 15-24.
- Bölükbaş, F. (2016). Suriyeli mültecilerin dil ihtiyaçlarının analizi: İstanbul örneği. *Journal of International Social Research*, 9(46).
- Dudley-Evans, T. & St. John, M. J. (1998). *Developments in ESP: A multidisciplinary approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Durmuş, M. (2013). *Yabancılar Türkçe öğretimi*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Durukan, E. & Maden, S. (2013). "Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı". Durmuş ve Okur (Ed.). *Yabancılar Türkçe Öğretimi Programı Geliştirme*. Ankara: Grafiker Yayınları, 511-526.
- Göçer, A. & Moğul, S. (2011) Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3) Summer, 797-810.
- Gözüyeşil, E. (2014). An analysis of engineering students' english language needs. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 4182-4186.
- Grosjean, F. (1982). *Life with two languages: An introduction to bilingualism*. Cambridge, Mass: Harvard

University Press.

- Iwai, T., Kondo, K., Lim, D. S., Ray, G., Shimizu, H., & Brown, J. D. (1999). Japanese language needs analysis 1998-1999. <http://nflrc.hawaii.edu/NetWorks/NW13.pdf>
- Jılta, G. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenene yönelik dil ihtiyaç analizi: Kosova örneği*. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Long, M. H. (2005). *Second language needs analysis*. New York: Cambridge University Press.
- Mete, F., & Bağcı Ayrancı B. (2016). Lisans öğrencilerinin dinleme becerisi üzerine görüşleri. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 4959-4972.
- Read, J. (2008). Identifying academic language needs through diagnostic assessment. *Journal of English for Academic Purposes*, 7(3), 180-190.
- Richards, J. C. (2001). *Curriculum development in language teaching*. Ernst Klett Sprachen. USA: Cambridge University Press.
- Van Avermaet, P., & Gysen, S. (2008). *Language learning, teaching and assessment and the integration of adult immigrants. The importance of needs analysis*. https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Piet_Migr_NeedsFull_EN.doc
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yay.